

MUSIKK

Orkesterfarger

Aleksandr Skrjabin sin musikk stråler under Vasily Petrenkos ledelse. Men hvor dypt stikker det?

Aleksandr Skrjabin
SYMFONI NR. 3 OG 4
Oslo Filharmoniske Orkester
Vasily Petrenko, dirigent
Lawo 2015

Da Oslo-Filharmonien mottok Vasily Petrenko som ny sjef høsten 2013, var atmosfæren preget av forventning og entusiasme. Den russiske dirigenten var ung og fremadstormende, kjemien med orkesteret virket lovende, og ikke minst hadde han den utadvendte og smittende sjarmen som skulle til for å styrke kontakten med publikum. Vi møtte en målrettet og selvsikker leder, klar for å drive et allerede selvbevisst orkester til nye høyder.

Når Petrenko nå er ute med sin første egne plateinnspilling med orkesteret – de spiller to symfonier av landsmannen Aleksandr Skrjabin (1872–1915) kan man spørre hva han har utrettet i Oslo de siste par årene. Hvordan låter orkesteret, og hva kan man si om Petrenko, ikke bare som karismatisk formidler fra podiet i Oslo konserthus, men som musikalsk fortolker mer nøyaktig betraktet?

Ekstatisk visjonær: Aleksandr Skrjabin (1872–1915). ILLUSTRASJON: LEONID OASTERNAK (1862–1945)

Blendende utbrudd. I konsertsalen har jeg ofte savnet dypt, strekket og nyansene i Petrenkos musisering. Hans styrke har vært koordinasjonen og forløsningen av det storslagne og majestetiske, riktignok ikke uten en tidvis noe selvtilfreds manér.

Det mystisk introverte, varheten i de svakere partiene som snarere må lyttes frem, har det derimot vært verre med. Fremføringene har dermed gjerne vært preget av intense øyeblikk, men uten spennet og perspektivet i de langstrakte symfoniske

formene.

Skrjabin sin symfonier nr. 3 og 4, den siste og mest berømte med tilnavnet «Le Poème de l'extase», er stort anlagte orkesterkonstruksjoner. På den ene siden passer de Petrenkos temperament som hånd i hanske. Uttrykket er ekspresjonistisk, storslått og mektig, eruptive partier veller frem i en blendende orkestral fargeprakt. Her låter det tett og kraftfullt av Oslo-filharmonikerne, klangen er både forløst og balansert.

Mellom detalj og visjon. På den annen side er Skrjabin sin former lunefulle, og for den tredje symfoniens del, svakt forstrukket i proporsjonene. Til tross for den monotematiske strukturen – ett tema preger det snaut femti minutter lange forløpet – mister man lett oversikten. Det skyldes ikke minst at det intense, nærmest ekstatiske øyeblikket er vektlagt, også fra komponistens hånd.

Man kunne dermed tenke seg at Petrenkos egen hang til ekstase hadde funnet sin ideelle motpart i Skrjabin sin impulsive struktur. Men i musikkens mer lavmælt slørete partier ulmer det like snart av mystikk og magi under overflaten. Det gjelder kanskje særlig i den fjerde symfonien, som er kortere og formmessig mer vellykket. Men også i den tredje aner vi glimtvis en fabulerende og visjonær kunstner natur, en komponist som skuer innover, åpen for tilværelsens, ja, universets gåter.

Petrenkos utfordring blir dermed ikke bare å forløse de storslagne utbruddene, men også å ha øre for deres slumrende bakgrunn, samt den formale sammenhengens disse kontrastene imellom. Det skal sies at han har et solid grep om orkestermaskineriet, og selv de mer innadvendte partiene låter overbevisende i og for seg. Derimot blir det noe litt skjematisk og uengasjerende ved tolkningene sett i stort, og Petrenko lykkes ikke helt med å trekke spennet mellom den lokale detaljen og den globale visjonen.

Det er interessant at han leder Oslo-Filharmonien inn i dette repertoaret, som – etter hva jeg vet – er nokså sjeldent fremført på våre kanter. Det norske plateselskapet Lawo har også gjort en imponerende jobb med lyden. Like fullt: et siste skritt må til for virkelig å få glød i denne musikkens hemmeligheter.

Emil Bernhardt

Se meg dypt inn i øynene: Justin Bieber frigjør seg – litt – fra rollen som ungdomsidol.

FOTO: PETER YANG

MUSIKK

Nesten voksen

Småjentenes favoritt får fortsatt ikke være så frekk som han vil.

Justin Bieber
PURPOSE
Def Jam 2015

Selv om Justin Bieber lenge har vært umåtelig populær, har han vært det blant folk mange helst ikke liker å sammenligne seg med, altså jenter i alderen 6 til 16 år. Denne lyttergruppen har som regel hatt musikkhistorien på sin side (*Beatles! Wham! Prince! Taylor Swift!*), men deres ros er likevel ikke engang rubler, men yen.

Når Bieber ikke har toppet Billboards Hot 100-liste for høsten 2015, er det fordi amerikansk radio har kviet seg for å spille ham, i frykt for å støte fra seg alle lytterne som definerer sin egen smak i opposisjon til småjentenes. Å klare å få verdens største popstjerne på radio har vært blant platebransjens største utfordringer.

Inntil nå, i hvert fall. For til tross for at husets tiåring nylig

ba meg innstendig om å ikke avsløre for kameratene hans at jeg liker Justin Bieber, er ynglingen utvilsomt på vei inn i varmen. Og omslaget kom først etter at Bieber brøt med forventningene og bestemte seg for at det var R&B-stjerne han ville være.

Sensommernostalgien som preger albumet, reflekterer at Bieber vet at han er på jobb igjen nå.

Sommeren er over. I 2013 traff Bieber nemlig bransjeslitteren Poo Bear, som tidligere hadde skrevet hits for Usher, 112 og Chris Brown, gjennom en felles kompis. De to fant toren – visstnok fordi Poo Bear var den første som sa «nei» til Bieber – og i desember samme år kom R&B-albumet *Journals*,

et prosjekt plateselskapet hadde så liten tro på at de fikk det unntatt Billboard-listing så ikke floppen skulle bli for synlig. Troilig med god grunn, for i 2013 var Justin Bieber oftest i mediene i anledning skandaler han ikke selv hadde registrert.

Ved å trå til side og late som ingenting, gjorde plateselskapet Bieber en kjempetjeneste. Skisseaktige *Journals* er nemlig et strålende, underprodusert album, lyden av en ung mann som entusiastisk oppdager hva og hvem han har lyst til å være.

Årets *Purpose* er en langt mer gjennomarbeidet affære, på godt og vondt. Sensommernostalgien som preger albumet, reflekterer at Bieber vet at han er på jobb igjen nå. Ferien er over, og pengene må klinge i kassa. *Belieberne* må tilfredsstilles, skandalene opphøre. Og han må på radio. På ordentlig.

Derfor er de frivole R&B-faktene tonet ned til fordel for tidsriktig, tropisk house, lett-